

opr. A.M.

nr K: 278

1 2007

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii w Gdaniu
i Pomorskiej Służby Floty
87-100 Toruń, ul. Podmurza 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 23 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

PK Włocławek
Samopomoc AK
Krauze Wanda
zam. Chrzanowska
ps. „Wanda”

UK: 278/278 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — Gertrude Wanda

T: K: 278/278 Pom.

Współrzek AK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa k. 4 s. 1-7

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – Inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) k. 7

VI. Fotografie brak

I/1. Relacja

1. Relacja Wojciecha Zielińskiego
o Wandzie Krauze - data copyu
24.11.1977, ręk. oryg. z Arch. E. Zawackiej k. 3 s. 1-6
2. Próba biogramu Wandy Krauze
sam. Chramowskiej mpis + 2 kop. k. 1 s. 7-9

Zelacja

I - Dane osobiste

1. ^{act. n. 1948 (Cmentarz 1948)} KRAUZE Wanda
2. 24 Lutego 1920 roku. Zginęła w wypadku motocyklowym w okolicy Kozuchowa, dnia 8 sierpnia 1949 roku. Pochowana na cmentarzu w Różnowie koło Włocławka (st. kol. Brzezie)
3. Józef, celiarz z domu Przyjemski
4. Środowisko inteligentne, ojciec z wykształcenia drogiści z zawodu kupiec.
5. Wykształcenie średnie, maturę w Gimnazjum Marii Konopnickiej we Włocławku. Pracownik amatorski. Dzielna, ofiarna, przejęta sprawą walki o niepodległość Polski. Zdolna do najwyższych poświęceń w razie potrzeby, zawsze chętna do udzielenia pomocy walczącym i przesłano w innym. Zaradna, pewna siebie, dyskretna - zdolna do stażby w trudnych warunkach. Porzuciła ją niejednokrotnie z powodu tej wielkiej dyskrecji i bezwzględności - 4

II Okres przedwojenny

1. Bezpośrednio po maturze w roku 1938 nie podjęta pracy zawodowej. Prowadziła księgowość remiennikom we Włocławku, przez krótki czas pracowała dorywczo u komornika w Pucku.
2. Przygotowanie PWK w GMK we Włocławku. Ukończony kurs PWK w Warszawie w roku 1938.

III Okres okupacji niemieckiej

1. Praca zawodowa w składzie węgla we Włocławku na stanowisku prac. umysł. Właścicielem składu był Niemiec Reich.
2. Nie jest mi znana data i miejsce wstąpienia Wandy K. do Armii Krajowej. Nie wiem, czy nastąpiło to jeszcze z ZWZ/PZP. Brat Wandy, Zbigniew, ps. Bolek przeszedł do AK z grupą młodzieży z organizacji „Mieć i Ptak”. Wątpliwe jest, czy jego siostra była również w tej organizacji, jest to jednak możliwe.

3. Nie znam kryptonimu komórki organizacyjnej, ani innych danych o tej komórce. Znałem kilka osób stykających się z Wandą w jej pracy konspiracyjnej - być może tych osób było więcej mi znamym, lecz ze zrozumiałym powodów nie mogłem o tym wiedzieć. Dostępne mi wiadomości podałem w p. V-2.

IV Okres powojenny

1. Praca w RKV we Wtostawku, przerwana w czerwcu 1945 roku. Wyjazd do Leśniczówki Kamińska w HdI. Trzeboziny w Borach Tucholskich i późniejsze podjęcie pracy w dyrekcji nadleśnictwa. Ślub 28 sierpnia 1948 roku ze Stefanem Chrepta nowskim, późniejszym nadleśniczym w Kościelnowie. Śmierć 8 sierpnia 1949 roku, w czasie przejazdu motocyklem przez las.
2. Jak w p. 1. Po przerwaniu pracy w RKV wysuwano w stosunku do Wandy propozycje zatrudnienia w Starostwie Powiatowym we Wtostawku. Z wielu przyczyn zrezygnowała ona z tej propozycji.

V Dokumentacja

4

1. Istniejące dokumenty w postaci amatorskich fotografii (bardzo nielicznych), być może również listów i legitymacji, mogą być wypożyczone przez matkę Wandę, Celinę Krawce, ul. Hoża 2 m 12, 87-800 Włocławek.

2. Wanda Krawce mieszkała przed wojną we Włocławku, ul. Starodębska 8, od 1940 roku ul. Warszawska 15, po wojnie ul. Kościuski 17 (wspólnie z p. Marią Francką, matka ptk Franckiego z Dyw. Panc. gen Marcza).

Osoby współdziałające:

2.1. Jadwiga Czarnecka, ul. Starodębska 9, aresztowana na przełomie 1940-41 za kolportaż prasy podziemnej, po 50 dniach zwolniona z aresztu przy ul. Młynarskiej, zmarła w domu w roku 1943.

2.2. Bolesław Kruszyński, pochodził z poznanińskiego kulały właściciel sklepu zielarnego w Ralziejowie, podpisał volkslistę, nie żyje.

2.3. Stanisław Drewnowski, ksiądz, znany jako ojciec Laurenty z zakonu Kapucynów; ukrywał się we Włocławku

5
przy ulicy Łęgińskiej. Umart po wojnie,
jako proboszcz parafii w Batnyuram,
woj. olsztyńskie z O. Laurentym współ-
pracował wówczas o. Leopold (pokoje
nazwisko Zamek) z klasztoru w Ra-
kiejowie i on to właśnie skierował
go do Włocławka. O Leopold podobnie jak
Bolesław Kruszyński podpisał wnios-
stekę - powołany do Wehrmachtu zgi-
nął na wschodnim froncie

2.3. Rodzina Kirińska z Rakiejowa
Aktualnie nie mogę w tej sprawie stwier-
dzić, kto z tej rodziny współdziałat
organizacyjnie z Wandą Krauze.

Dodatkowa relacja

1. Chrzanowska Wanda, z domu KRAUZE
2. a) komendantka węg. instruktorka Płk
w Włocławku
b) p. z. f.
c)
d)
e) p. z. f.
f) we wrześniu 1939 roku pracowała jako
sanitariuszka wojskowa na punkcie
ciworbowym we Włocławku

3. a)
b)
c)

4. a) jak w p. 2f.

d/

6
c) mogę jedynie stwierdzić, że z
PWK wynikała wiele niakomności
natury wojskowej i duża zdol-
ność dowodzenia latami.

podpisze Wojciech Ziemiński

Próba biogramu

Rel. 278/Pom.

Włocławek 7

AK

*(1920 - 1949). kuratorka Samobrony cywilnej
obwód Włocławski*

Krauze Wanda zamężna Chrzanowska (urodz. 24.II.1920 r.)
córka kupca Józefa Krauze i Celiny z domu Przyjemski.
Ukończyła w 1938 r. Gimnazjum Marii Konopnickiej w Włocławku.
Pracowała dorywczo zarobkowo jako księgowa w 1938/39 w Włocławku
i Pucku, zamieszkała w Włocławku ul. Starodębska 8.
Była podinstruktorką PWK (kurs w Warszawie w 1938 r.)

1939
W czasie kampanii wrześniowej (była sanitariuszką punktu dworcowego
w Włocławku.

W czasie okupacji była pracownicą umysłową w składzie węgla Niemca
Reich w Włocławku, mieszkając przy ul. Warszawskiej 15.
Brak dokładnych wiadomości o działalności konspiracyjnej, o terminie
wejścia do AK (brat Zbigniew ps. "Bolek" przeszedł do AK z Organizacji
"Miecz i Pług"). Współpracowała konspiracyjnie z J. Czarnecką
(sprawa Kujawskiego Związku Polit.-Literackiego "Zew") z B. Kruszyń-
skim z Radziejowa, z ks. St. Drewnowskim, O. Laurentym.

Po wojnie pracowała w RKU we Włocławku. W sierpniu 1948 r. wyszła
za mąż za leśniczego Stefana Chrzanowskiego z Kożuchowa w Borach
Tucholskich. Zginęła w wypadku motocyklowym 8.VIII.1949 r.

Zbiory E. Zawackiej. - rel. W. Zielińskiego, *zamiar kolegi*

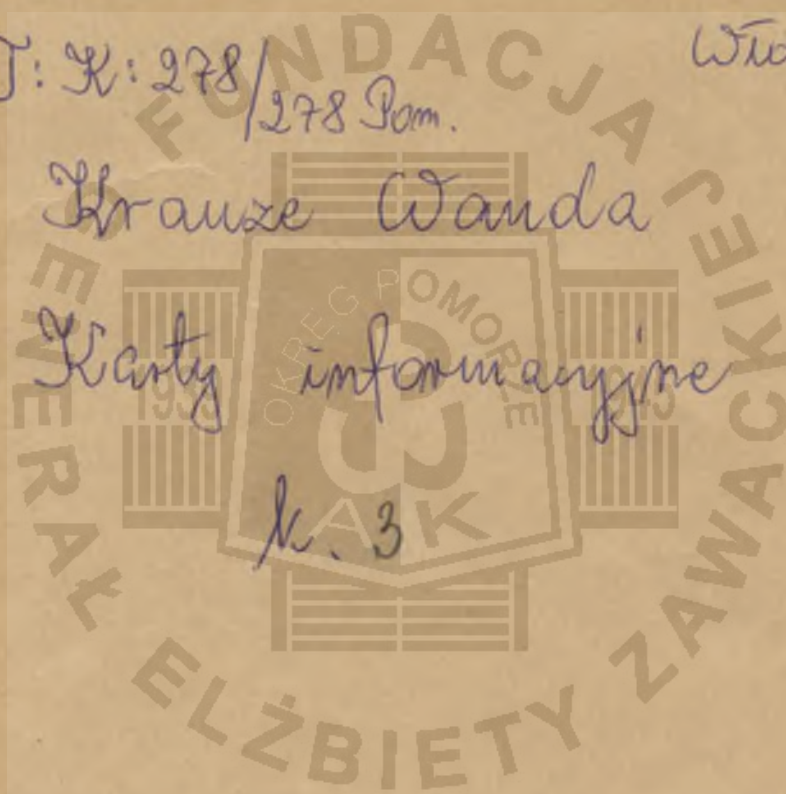
T: K: 278 / 278 Pom.

Włodzawek

Hrauze Wanda

V. Karty informacyjne

k. 3

1.
 2. 278/10m.
 3. AK A
 Wtockawek
 PWK
 4. Krauze Wanda
 z meza Chocianowska
 5. zd. Krauze
 6. - "Wanda"
 7. Krauze
 8. Józef Kelina
 z d. Przyjemska
 9. ur. 24. 2. 1920r.
 10. Wtockawek
 11.
 12. Relacja H Zulińskiego
 K 229/19435
 mierny rente

Wanda Krause ur. 24. II. 1920 r. córka kupca
Józefa Krause i Celinę z domu Przyjemskiej
W 1938 ukończyła gimnazjum M. Konopnickiej
we Włocławku. Podinstruktorka PWK
(kurs w W-wie 1938 r).

W czasie kampanii wrześniowej 1939 była sani-
tariuszką - punktu dworcowego we Włocławku.
Brah. dokładnych wiadomości o działalności
konspiracyjnej i terminie wstąpienia do PK.
Współpracowała konspiracyjnie z J. Branieckim
(Kujawski Związek Polityczny - Literacki "Zew") i B. Kra-
szewskim z Radojewowa, z ks. St. Drewnowskim,
O. Laurentym.

Po wojnie w sierpniu 1948 r. wyjechała za granicę
za lesińskiego Stefana Chrzanowskiego
do Kończyna w Borach Tucholskich. Zginęła
w wypadku motocyklowym 8. VIII. 1949 r.

dk 85

KRAUZE

Nr 278

WŁOCŁAWEK
Starodębowa
2

KRAUZE WANDA
Zam. URZĄDOWSKA

KRAUZE

—
Józef i Celina
2 d. Przyjemstwa

KRAUZE

24. II. 1920 w ?

WŁOCŁAWEK
M. Starodębowa 8.

8. VII. 1948 w.

Zobdł. 1) Kłosa Wojciecha z Wilimowa
2) Arch. w Zarzeczku

AM

Mie wiadom jeszcze są działalności Agencji
do organizacji.

Konspiracyjne współpracowało z J. Cramachą
(Kujawski Związek Polityczny "Zaw"),
z B. Kusyńskim z Radziejowa,
z ks. St. Dremowskim, O. Laurentym.

Mranze W. (Wanda)

Wroclaw
AZ 3

zob. Liotkowski B., Polska
Podziemia na Okupacji...
Tommi 2006, s. 191, 514, 519.

Wr. IX'14

oprac. AM

KRAUZE WANDA

zam. Chrzanowska Wanda
Wrocław,

K-278

WROCLAWEK

‡ KRAUZE WANDA

Mkrouze Wanda

